Č.j. S 18/99 - 773/99 – 210 V Brně dne 27. dubna 1999

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., ve správním řízení S 18/99 zahájeném dne 3. března 1999 podle ustanovení § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, a v souladu s ustanovením § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., na návrh účastníka řízení, společnosti Moravskoslezské teplárny a.s. se sídlem 28. října 152, Ostrava, ve správním řízení zastoupené na základě plné moci ze dne 8. července 1998 JUDr. Lubomírem Lubojackým, podaný ve věci žádosti o povolení spojení podniků ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., ke kterému dochází na základě Smlouvy o koupi akcií společnosti OLTERM & TD Olomouc, a.s. se sídlem Janského 8, Olomouc, uzavřené dne 26. února 1999 mezi Městem Olomouc a společností Moravskoslezské teplárny a.s., Ostrava, vydává po zjištění skutečného stavu věci přešetřením potřebných podkladů podle § 32 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, a poté, co byla účastníku řízení dána možnost vyjádřit se k předmětu řízení a výsledkům šetření, toto

r o z h o d n u t í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dle § 8a odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., spojení společností Moravskoslezské teplárny a.s. se sídlem 28. října 152, Ostrava a OLTERM & TD Olomouc, a.s. se sídlem Janského 8, Olomouc, k němuž došlo na základě Smlouvy o koupi akcií uzavřené dne 26. února 1999 mezi Městem Olomouc a společností Moravskoslezské teplárny a.s., na základě které společnost Moravskoslezské teplárny a.s. získala 34 % akcií společnosti OLTERM & TD Olomouc, a.s. a zapsáním zvýšení základního jmění do obchodního rejstříku pak celkový 66 % podíl na společnosti OLTERM & TD Olomouc, a.s.

p o v o l u j e .

O d ů v o d n ě n í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) obdržel dne 3. března 1999 návrh na zahájení správního řízení o povolení spojení podniků ve smyslu § 8a odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen „Zákona“), který podal právní zástupce společnosti Moravskoslezské teplárny a.s. se sídlem 28. října 152 , Ostrava.

Účastníkem řízení je společnost Moravskoslezské teplárny a.s. se sídlem 28. října 152, Ostrava, (dále jen „MST“), ve správním řízení zastoupená na základě plné moci ze dne 8. července 1998 JUDr. Lubomírem Lubojackým.

Podkladem pro rozhodnutí jsou především :

- dopis MST ze dne 1.3.1999 a 11.3.1999
- Dotazníky ÚOHS vyplněné MST a OLTERM & TD Olomouc, a.s.
- Smlouva o koupi akcií ze dne 26.2.1999 (spis str.12-25)
- Dodatek č. 18 ke smlouvě ze dne 20.12.1994, podepsaný dne 26.2.1999 (Příloha č.2)
- Smlouva o uzavření budoucích smluv ze dne 11.11.1998 (Příloha č. 1)
- Usnesení ze 3. zasedání Zastupitelstva města Olomouce ze dne 25.2.1999 (Příloha č. 7)
- Výpis z obchodního rejstříku MST (spis str. 26,27)
- Výpis z obchodního rejstříku OLTERM & TD Olomouc, a.s. (spis P 609/98)
- doklad o zaplacení správního poplatku ze dne 26.2.1999 (spis str.30)
- Výroční zpráva MST za rok 1997 (Příloha č.13)
- Stanovy OLTERM & TD Olomouc, a.s. schválené dne 26.2.1999 (Příloha č.8)
- Energetická koncepce města Olomouce – územní energetický dokument /červenec 1996/ (Příloha č. 14)
- Územní plán sídelního útvaru Olomouc – část VI. Energetika /září 1998/ (Příloha č. 15)
- rozbor postavení společností MST a OLTERM & TD Olomouc, a.s. na relevantních trzích v České republice

a další informace získané v průběhu šetření. Správní orgán využil také podklady a informace správního řízení S 55/98, jehož předmětem bylo povolení spojení společností Société de Participations et d Investissements Diversifies 2, Paříž (dále jen „SPID 2“) a MST, ukončeného rozhodnutím úřadu čj. S 55/98 – 1120/98-210 ze dne 10.6.1998 a správního řízení S 56/98, jehož předmětem bylo povolení spojení společností SPID 2 a Teplárny Karviná a.s., ukončeného rozhodnutím úřadu čj. S 56/98 – 1121/98-210 ze dne 10.6.1998.

Z podkladů předložených účastníkem řízení bylo zjištěno, že dne 26. února 1999 byla uzavřena mezi společností MST (kupující) a Městem Olomouc (prodávající) kupní smlouva se závazkem prodávajícího prodat a převést na kupujícího celkem 340 ks akcií emitenta OLTERM & TD Olomouc, a.s. se sídlem Olomouc, Janského 8 (dále jen „OLTERM“) a se závazkem kupujícího zaplatit za tyto akcie dohodnutou cenu. Dále obsahuje kupní smlouva prohlášení prodávajícího, že jako jediný akcionář rozhodl o zvýšení základního jmění společnosti OLTERM o 42 mil. Kč, a to tak, že Město Olomouc již upsalo akcie v celkové nominální hodnotě 13,96 mil. Kč a zbývající akcie v celkové nominální hodnotě 28,04 mil. Kč jsou vyhrazeny k upsání MST. Realizací této kupní smlouvy získají MST 34% akcií společnosti OLTERM a zapsáním zvýšení základního jmění do obchodního rejstříku dosáhnou MST celkem 66% podíl na základním jmění společnosti OLTERM. Kupní smlouva

obsahuje rovněž závazek prodávajícího uzavřít se společností OLTERM nové smlouvy, a to Smlouvu o nájmu, správě a provozování nemovitostí a tepelného hospodářství Města Olomouce a Smlouvu o nájmu, správě a provozování bazénu Města Olomouce. Dále obsahuje kupní smlouva závazek kupujícího finančně zajistit investice do rekonstrukce tepelného hospodářství města spojené s přechodem na teplou vodu a investice, které si vyžádají potřeby modernizace či obnovy majetku provozovaného a spravovaného dle Smlouvy o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologického zařízení tepelného hospodářství Města Olomouce. Kupní smlouva obsahuje rovněž ustanovení o předkupním právu ve prospěch kupujícího na majetek pronajímaný a předávaný do správy Smlouvou o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologického zařízení tepelného hospodářství města Olomouce.

Účastník řízení na základě žádosti úřadu doplnil doklady, předložené s návrhem na zahájení řízení, a to písemně dne 9.3., 29.3. a 6.4., 9.4. a při ústním jednání dne 9.3.1999 a 22.4.1999.

Na žádost úřadu předložil účastník Dodatek č. 18 ke Smlouvě o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologických zařízení, uzavřené mezi Městem Olomouc a OLTERM dne 20.12.1994, podepsaný dne 26.2.1999, v němž článek 10 obsahuje pravidla kalkulace cen tepla a „aktualizační vzorec“, určující možné maximální navýšení ceny tepla pro běžný kalendářní rok, vycházející z ceny tepla roku předcházejícího a z indexů nákladů, dle jejich poměrného zastoupení.

Uzavření kupní smlouvy předcházel výběr vhodného provozovatele tepelného hospodářství města, který by byl schopný odborně, organizačně a finančně zajistit rekonstrukci a provoz systému centrálního zásobování teplem na území Města Olomouce (dále jen „CZT“). Zvolený způsob nezatěžuje rozpočet Města, je možný i bez předání majetku Města provozovateli a je v souladu s Územním plánem sídelního útvaru města Olomouce (viz protokol z ústního jednání 12.3.1999, spis str. 37). Výběr provozovatele tepelného hospodářství byl ukončen uzavřením smlouvy o smlouvách budoucích dne 11.11.1998, v níž jsou také uvedeny principy, na základě kterých bude stanovena cena tepla, za kterou bude společnost OLTERM prodávat teplo obyvatelstvu, a které byly zakotveny ve výše uvedeném Dodatku č. 18 ke smlouvě o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologických zařízení.

Dále bylo zjištěno, že mezi Městem Olomouc a společností OLTERM byla uzavřena v souladu se smlouvou kupní a smlouvou o smlouvách budoucích smlouva o financování, smlouva o úschově cenných papírů, dodatek č. 3 ke smlouvě o správě majetku ze dne 28.4.1997 (smlouva o nájmu, správě a provozování plaveckého stadionu) a smlouva o opci na úplatný převod cenných papírů.

Předmět výše uvedené kupní smlouvy byl, vzhledem ke svému obsahu a k postavení společností MST a OLTERM na místním relevantním trhu výroby a distribuce dálkového tepla v Olomouci, který je dále podrobně popsán, posuzován jako spojení podniků podle ustanovení § 8a zákona č. 63/91 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění.

Z výsledků šetření vyplývá, že předmětem podnikání společnosti MST je především výroba a distribuce dálkového tepla ve městech Ostrava , Přerov, Olomouc, Frýdek - Místek a Krnov a v malém množství výroba elektrické energie. Společnost Moravskoslezské teplárny, a.s. měla v roce 1998 na výše vymezených místních trzích dálkového tepla na území měst Ostrava, Přerova, Frýdku-Místku a Krnova podíl přes 40% dodávek a na místním trhu města

Olomouce měla podíl mezi 30 – 40% dodávek. Podíl společnosti MST na celostátním trhu elektrické energie je zanedbatelný - cca 1%. Uvedená společnost má kapitálovou účast v Teplárnách Karviná, a.s., Karviná, kde vlastní 49,45% podíl, dále vlastní 100% podíl v MST - Energomont, a.s., U Výtopny 1, Ostrava a 10% akcií společnosti ISOPLUS - EOP, s.r.o., Elektrárny Opatovice nad Labem.

Většinovým vlastníkem MST je SPID 2, který vlastní 95,43% akcií. SPID 2 je dceřinou společností francouzské společnosti DALKIA (dříve Compagnie Générale de Chauffe), patřící do nadnárodního holdingu VIVENDI (dříve Compagnie Générale des Eaux). SPID 2 byla založena za účelem spravování majetkových podílů v akciových společnostech MST a Teplárny Karviná, a.s. Společnost SPID 2 nemá žádné majetkové ani personální vztahy k dalším společnostem v České republice, v nichž se majetkově účastní DALKIA a VIVENDI.

VIVENDI, francouzská akciová společnost, působí prostřednictvím dceřiných společností v řadě odvětví, včetně vodárenství, čištění odpadních vod, energetiky, likvidace odpadů, komunikací, urbanistiky a dalších služeb. Na území České republiky působí prostřednictvím dceřiných společností DALKIA, s.r.o., Karviná Projekt s.r.o. a COGETERM PRAHA a.s. Jak vyplývá z prohlášení účastníka i z výpisů z obchodního rejstříku, nepůsobí žádná z uvedených společností na relevantních trzích, které jsou předmětem správního řízení. Vlastnické vztahy uvedených společností k mateřské francouzské společnosti VIVENDI jsou zřejmé ze schématu - viz spis str. 52 a 53.

OLTERM je společností, která spravuje a provozuje tepelné hospodářství Města Olomouce a je největším odběratelem tepla od MST v Olomouci. OLTERM provozuje v Olomouci cca 60 předávacích a výměníkových stanic a přibližně stejný počet blokových nebo domovních kotelen. Pro předávací a výměníkové stanice OLTERM nakupuje teplo od MST a po transformaci je rozvádí sekundárními sítěmi a prodává konečným spotřebitelům. V případě blokových a domovních kotelen OLTERM teplo vyrábí a rozvádí sekundárními sítěmi ke spotřebitelům. Jediným vlastníkem společnosti OLTERM je se 100% akcií Město Olomouc.

Pro posouzení spojení podniků z hlediska účelu zákona o ochraně hospodářské soutěže se úřad zabýval vymezením relevantního trhu daného zboží, na němž se soutěžní účinky spojení podniků projeví. Relevantní trh se obecně chápe jako místo, kde se střetává nabídka s poptávkou, přičemž **z hlediska věcného** (výrobkového) jsou do něho zahrnuty všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá z hlediska jejich vlastností, ceny a zamýšleného způsobu použití za shodné, zaměnitelné nebo vzájemně nahraditelné. **Z hlediska geografického** se trh vymezuje jako území, kde se kupující může prakticky pokoušet o nalezení alternativních zdrojů dodávek výrobků (služeb), které byly vymezeny jako předmět výrobkového trhu (služeb). Při vymezování trhu **z hlediska časového** je třeba vzít v úvahu minulý a očekávaný vývoj v čase, přičemž relevantní trh budou tvořit pravidelné, příp. relativně trvale opakující se dodávky.

Při vymezování relevantního trhu po stránce **věcné** vycházel úřad z informací a dokladů získaných během řízení a definoval relevantní trh jako trh výroby a distribuce dálkového tepla vyrobeného v teplárnách, blokových kotelnách a tepelných zdrojích průmyslových podniků. Na základě těchto zjištění se úřad dále zabýval zkoumáním, k jakým změnám dojde v oblasti výroby a distribuce dálkového tepla a zda lze teplo vyrobené v teplárnách, blokových kotelnách a tepelných zdrojích průmyslových podniků nahradit

teplem vyrobeným z jiných zdrojů. Z provedeného dokazování vyplynulo, že MST vyrábí dálkové teplo na území několika měst v oblasti střední a severní Moravy a toto teplo slouží občanům a firmám především k vytápění. Úřad se proto dále zabýval tím, zda lze teplo vyrobené MST nahradit, vzhledem k účelu, ke kterému slouží, jiným energetickým médiem. Jak již bylo uvedeno, vyrobené teplo slouží především pro obyvatele obcí v uvedeném regionu. K přepravě tepla ke spotřebiteli je nezbytné použít rozvodné sítě, která tvoří distribuční síť, přičemž vybudování této sítě je finančně velmi nákladné a prostředky do sítě vložené mají dlouhodobou návratnost. K tomu, aby mohl konečný spotřebitel teplo z dálkové distribuční sítě využít, je rovněž nutné, aby disponoval potřebným zařízením (výměníky tepla, kotle pro ohřev teplé užitkové vody atd.), které je rovněž investičně náročné a na jehož vybudování byly vynaloženy značné finanční prostředky. Teoreticky je možné nahradit teplo vyrobené společností MST např. elektřinou či plynem, neboť obě tato energetická média mohou rovněž zajistit požadovaný účel, tj. teplo pro konečného spotřebitele. Vzhledem k tomu, že jak elektřina, tak i plyn požadují ke své přepravě vybudování nezbytných sítí, považuje úřad značné finanční náklady nutné k vybudování těchto sítí (ve stávající zástavbě a především ve městech), v případě energie elektrické také vysokou cenu a u ostatních paliv další omezení z důvodů ekologických a technologických za významné bariery vstupu těchto tepelných zdrojů na příslušný trh, pro které nemohou nahradit výše uvedeným uživatelům dálkové teplo, vyrobené v teplárnách, blokových kotelnách a tepelných zdrojích průmyslových podniků. Na základě těchto poznatků a informací vymezil úřad relevantní trh vztahující se k povolovanému spojení **z věcného** hlediska jako trh výroby a distribuce dálkového tepla vyrobeného v teplárnách, blokových kotelnách a tepelných zdrojích průmyslových podniků (nikoliv tedy obecně jako trh tepla), a trh výroby elektrické energie.

Z hlediska **geografického** se jedná v případě výroby a distribuce dálkového tepla o trh místní, a to o území města Olomouce, vymezené zónami dle Územního plánu sídelního útvaru Olomouc, a o trh celostátní v případě výroby elektrické energie.

Časově lze uvedený trh vymezit jako trvalý, neboť dlouhodobě existoval před zahájením tohoto řízení a nelze předpokládat jeho zánik nebo podstatné zúžení.

Společnost Teplárny Karviná, a.s. se trhů, na kterých působí MST, přímo ani nepřímo neúčastní. Tato společnost dodává 100% dálkového tepla na místní trhy měst Karviná a Havířov. Jedná se o trhy geograficky vzájemně oddělené, a oddělené i od geografických území trhů, na nichž působí MST.

MST jsou výrobcem a distributorem tepla v Olomouci v rámci systému CZT. MST vyrábí teplo v Olomouci ve třech tepelných zdrojích, a to v Teplárně Olomouc, ve Špičkové výtopně Olomouc a v kotelně ve Fakultní nemocnici Olomouc. Z těchto zdrojů je teplo rozváděno primárními tepelnými sítěmi (primární parovod a primární horkovod), které rovněž vlastní MST. Z celkového počtu cca 250 předávacích stanic tepla na území města Olomouce MST provozují 28 předávacích stanic a z těchto stanic prodávají teplo na sekundární stranu rozvodů (cca 40 TJ/rok). V ostatních případech MST dodává teplo z primárních sítí na vstup předávacích a výměníkových stanic, které provozuje OLTERM (750 TJ/rok) nebo přímo konečný spotřebitel (cca 1660 TJ/rok). Situaci přehledně znázorňuje schéma výroby, distribuce a spotřeby tepla v Olomouci (spis str.43).

OLTERM provozuje v Olomouci přibližně 60 předávacích a výměníkových stanic a dále cca stejný počet blokových nebo domovních kotelen. Pro předávací a výměníkové stanice OLTERM nakupuje teplo v objemu cca 750 TJ/rok od MST a rozvádí je sekundárními

sítěmi konečným spotřebitelům. V blokových a domovních kotelnách vyrábí OLTERM cca 350 TJ/rok tepla a rozvádí je sekundárními sítěmi konečným spotřebitelům. Tyto předávací a výměníkové stanice, blokové a domovní kotelny i sekundární síť, které jsou v majetku Města Olomouce, společnost OLTERM spravuje a provozuje na základě Smlouvy o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologických zařízení, jejíž úplné znění představuje Dodatek č. 18 ke smlouvě ze dne 20.10.1994, podepsaný smluvními stranami dne 26.2.1999.

Z dokladů Územního plánu sídelního útvaru Olomouc (dále jen "Územní plán města"), úřad zjistil, že parní a horkovodní rozvody CZT jsou dostupné na většině území města s výjimkou severního okraje a historického jádra města. Prakticky na celém území města jsou konečnému spotřebiteli tepla k dispozici rovněž sítě zemního plynu a elektrické energie. Na základě Územního plánu je území města rozděleno na zóny, preferující zásobování teplem dle dané lokality (CZT nebo plyn). V historickém centru města je k vytápění objektů používaná elektrická energie.

Z hlediska ochrany hospodářské soutěže je pro rozhodování úřadu důležitá skutečnost, že společnosti MTS a OLTERM spolu na žádném relevantním trhu v České republice nesoutěží. Na místním trhu s dálkovým teplem ve městě Olomouc se spojením společností MST a OLTERM soutěžní situace nezmění. V částech města pokrytých sítí CZT je vztah MST a OLTERMU vztahem dodavatele a distributora. Rovněž SPID 2 a podniky, v nichž má vlastnické podíly společnost VIVENDI, nepodnikají ve výrobě a distribuci dálkového tepla v České republice. Úřad proto konstatuje, že spojení společností neovlivní negativně hospodářskou soutěž na výše uvedeném relevantním trhu a zvýší schopnost systému CZT konkurovat teplu vyráběnému z jiných zdrojů.

Úřad zkoumal při vydání tohoto rozhodnutí hospodářské výhody, které spojení podniků přinese. Úřad vzal v úvahu, že společnost MST má k disposici odpovídající odborné a finanční vybavení pro splnění závazků vyplývajících ze spojení, a to finančně zajistit investice do rekonstrukce tepelného hospodářství města spojené s přechodem na teplou vodu a investice, které si vyžádají potřeby modernizace či obnovy majetku provozovaného a spravovaného dle Smlouvy o nájmu, správě a provozování nemovitostí a technologického zařízení tepelného hospodářství Města Olomouce, a že se jedná o firmu s příznivými referencemi pro spolehlivé dlouhodobé a racionální zajištění dodávek tepla při udržení ceny tepla na minimální výši. Spojení společností umožní odstranění problémů vznikajících nejednotným řízením soustavy CZT s vysokými režijními náklady, zajistí technické, organizační a finanční podmínky pro zásadní technickou inovaci – rekonstrukci tepelné sítě z parní na horkovodní, což se projeví v hospodářských přínosech v oblasti ekonomické i ekologické, s příznivými účinky u konečných spotřebitelů. Důležitou okolností při posuzování přínosů spojení pro spotřebitele je skutečnost, že smlouvy uzavřené mezi MST, OLTERM a Městem Olomouc obsahují přesná pravidla tvorby a schvalování cen tepla, způsob cenové kalkulace prodávaného tepla je detailně specifikován a obsahuje „aktualizační vzorec" určující možné maximální navýšení ceny tepla pro běžný kalendářní rok, vycházející z ceny tepla roku předcházejícího a z indexů nákladů dle jejich poměrného zastoupení. Úřad vzal dále v úvahu, že mezi smluvními stranami byly dohodnuty kontrolní mechanizmy, které zajišťují zachování vlivu Města na společnost OLTERM, a to rozsahem akcionářských práv ve Stanovách OLTERM, dále obsazováním funkcí 1. místopředsedy představenstva a předsedy Dozorčí rady.

Úřad seznámil s připravovaným spojením podniků veřejnost prostřednictvím oznámení v Obchodním věstníku, kde v č. 11/99 ze dne 17.3.1999 pod zn. 071386-11/99 byla

zveřejněna výzva k podání eventuelních námitek proti spojení. Ve stanovené lhůtě nebyla u úřadu žádná námitka uplatněna.

S výsledky šetření a podklady pro rozhodnutí se právní zástupce účastníka řízení seznámil dne 22. dubna 1999 a nevznesl žádné připomínky ani nenavrhl další důkazy.

Vzhledem ke všem zjištěným skutečnostem, které jsou uvedeny výše, úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže - I. výkonného odboru. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luděk Svoboda
pověřený řízením I. výkonného odboru

Rozhodnutí obdrží:

Moravskoslezské teplárny a.s.
JUDr. Lubomír Lubojacký
28. října 152
709 74 Ostrava